

MIRCEA D. MATEI LA 80 DE ANI

În vara anului 1951, la Suceava a luat ființă, sub conducerea profesorului Ion Nestor, primul șantier de arheologie medievală din România, șantier la care au participat arheologi, istorici, istorici de artă, precum și numeroși studenți. La Suceava a funcționat șantierul școală unde s-a format prima generație de arheologi medievaliști din România. Se poate spune că, în condițiile de pionierat în care a funcționat șantierul arheologic de la Suceava, aici, la Cetatea de Scaun, Câmpul Șanțurilor, Șcheia, Curtea Domnească, Șipot, Drumul Național etc., atât profesorii cât și studenții au învățat, au acumulat cunoștințe și observații noi care au dus la mai buna cunoaștere a istoriei românilor.

Între studenții care au participat la lucrările șantierului arheologic de la Suceava, încă din anul 1951 se afla și Mircea D. Matei, tânărul care își va lega viața personală și activitatea științifică de numele acestui oraș. Tânărul cercetător este cooptat, în anul 1954, alături de Bucur Mitrea și Gheorghe Diaconu, în colectivul care a condus lucrările șantierului arheologic de la Suceava. În perioada anilor 1955–1956, Mircea D. Matei va participa la primele două campanii de cercetările arheologice de la Mănăstirea Putna, prilejuate de preconizatele lucrări de restaurare. Din anul 1959, Mircea D. Matei va conduce, în calitate de responsabil, șantierul arheologic de la Suceava, înlocuindu-l pe mentorul său, profesorul Ion Nestor. În urma stagiului de pregătire petrecut la Leningrad, Mircea D. Matei își va susține teza de doctorat cu tema *Orașul Suceava până la mijlocul secolului XVI*, lucrare care, adusă la zi ca informație științifică, va fi publicată în anul 1989, la Editura Academiei. La Suceava, Mircea D. Matei va efectua cercetări la Cetatea de Scaun, Câmpul Șanțurilor, Șipot, sectorul oraș.

În paralel cu activitatea sa de la Suceava, profesorul Mircea D. Matei a condus cercetări arheologice și în alte locuri din Moldova, fiind descoperite cetatea de pământ de la Bârlad, fortificația de pământ și lemn de la Roman, cetatea de piatră construită de Ștefan cel Mare la Gâdinți, locuirea din secolele XII–XIV de la Siret, necropola aferentă Bisericii Precista din Galați.

Deceniul opt al secolului trecut a fost unul din cele mai fructuoase din cariera profesorului Mircea D. Matei. Sub conducerea sa au fost efectuate cercetări la Mănăstirea Putna (zona de nord a zidului de incintă cu chiliile, Casa Domnească), precum și la Curtea Domnească din Suceava. Din anul 1975, Mircea D. Matei, împreună cu tânărul său discipol Emil I. Emandi, va iniția ample cercetări perieghetice și săpături arheologice sistematice pe Valea Moldovei și în bazinul Șomuzului Mare, în zona satelor Berchișești, Vornicenii Mari, Liteni, Zaharești, cercetări soldate cu descoperirea vestigiilor curții și bisericii ctitorite de vornicul Oană de la Tulova.

După anul 1990, profesorul Mircea D. Matei se va implica în cercetarea bisericilor Sfântul Ioan Botezătorul (Coconilor) și Sfântul Gheorghe (Mirăuți) din Suceava, prima catedrală mitropolitană a Moldovei. Cercetările de la Mirăuți, efectuate în perioada anilor 1992–1997, au dus la descoperirea atât a vestigiilor primei biserici, ctitorită la sfârșitul secolului XIV de Petru I, cât și a unui valoros inventar funerar textil.

Activitatea de arheolog de teren a fost fericit completată de lucrările elaborate de profesorul Mircea D. Matei, lucrări științifice sau de popularizare, care au fost realizate având la bază rezultatele cercetărilor întreprinse pe parcursul unei jumătăți de secol, în Moldova. Să reamintim, în suită, volumele sale: *Contribuții arheologice la istoria orașului Suceava*, București, 1963; *Cetatea de Scaun a Sucevei*, București, 1965 (în colaborare cu Al. Andronic); *Studii de istorie orășenească medievală (Moldova, sec. XIV–XVI)*, Suceava, 1970; *Habitatul medieval rural din Valea Moldovei și din bazinul Șomuzului Mare (Secolele XI–XVII)*, București, 1982 (în colaborare cu Emil I. Emandi); *Cercetări arheologice privind habitatul medieval rural din bazinul superior al Șomuzului Mare și al Moldovei (secolele XIV–XVII)*, Suceava, 1982 (în colaborare cu Emil I. Emandi, Octav Monoranu); *Cetatea de Scaun și Curtea domnească din Suceava*, București, 1988 (în colaborare cu Emil I. Emandi); *Civilizație urbană medievală românească. Contribuții (Suceava până la mijlocul secolului al XVI-lea)*, București, 1989; *Geneză și evoluție urbană în Moldova și Țara Românească. Până în secolul XVII*, Iași, 1997; *Cetatea de pământ de la Bârlad. Monografie arheologică*, Târgoviște, 2002 (în colaborare cu Lucian Chițescu). Lucrarea *Habitatul medieval rural din Valea Moldovei și din bazinul Șomuzului Mare (Secolele XI–XVII)*, scrisă în colaborare cu regretatul său discipol Emil I. Emandi și apărută la Editura Academiei, a fost încununată cu *Premiul Nicolae Bălcescu al Academiei Române*.

Dar Suceava nu a fost pentru profesorul Mircea D. Matei doar locul unde și-a desfășurat prestigioasa sa activitate științifică. Tânărul cercetător și-a găsit aici perechea, soția iubitoare care l-a însoțit de-a lungul întregii sale cariere, în toate campaniile de cercetare arheologică, care i-a fost mereu un sprijin și i-a dăruit un fiu.

Orașul Suceava i-a fost recunoscător cercetătorului care și-a dedicat activitatea cercetării trecutului acestui colț de Moldovă medievală. În anul 1997, Consiliul local și Primăria Suceava i-au acordat profesorului Mircea D. Matei titlul de cetățean de onoare. În primăvara anului 2007, Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava îi acorda arheologului Mircea D. Matei titlul de *doctor honoris causa*, ca o încununare a activității științifice de cercetare a istorie bătrânei reședințe voievodale.

Acum, când profesorul Mircea D. Matei împlinește frumoasa vârstă de 80 de ani, prietenii și colaboratorii îi urează un sincer: „LA MULȚI ANI!”

PARASCHIVA-VICTORIA BATARIUC